

Canticum Zacharie

De qua deo

P altissimo dāre/explanationē canticorū septē in veteri test^o editoꝝ/psēsimus: restat vt iā cantica noui testⁱ q̄ in officio diuino decantant ipso noui testⁱ auctore dño te suiuuāte psequimur zc. Sūt autē ista cantica noui testⁱ tria in nūero ad laudē scē trinitatē z in ei⁹ fide ad decantandū officio quōtidiano instituta. **Unū** q̄ dem in laudib⁹ matutinis. vitz **Benedictus** dñs de us isrl. **Aliud** in laudib⁹ vespertinis: vitz **Magnificat** aia mea dñm. **Tertium** in laudib⁹ cōpletorio. h̄ ē in occasu solis: vitz **Nūc** dimittis suū dñe zc. **Primum** canticū grās deo agit spēali⁹ d̄ ch̄i iesu aduentu z boīm visitatiōe. q̄ dr: **Benedictus** dñs de⁹ isrl: qz visitauit z fecit redemp. pleb⁹ sue. **Et infra:** Per viscerā misericōdie dei n̄r̄i: in q̄b⁹ visitauit nos oriens ex alto. **Ad cui⁹** .s. ch̄i tanq̄ vere luc⁹ ortū designandū q̄tidie appropinq̄te luce aurore canit. **Scōm** canticū dō grās agit de h̄iā nāe a ch̄o susceptōe ex x̄gine z n̄ra repatione. vñ dr: **Magnificat** ania mea dō. z exul. spūs me⁹ in dō salu. meo. id ē i ch̄o. **Et infra:** Suscepit isrl puer. suū recoz. mie sue. qz vitz: suscepit ex isrl h̄iā nām zc. **Qd** qz x̄gine mūdi vesp̄e impletū ē: iō vesp̄ina hora canit z q̄tidie frequētat. **Tertium** canticū dō grās agit d̄ restitutiōe pacē eterne in ch̄i recōciliatiōe/ p̄ qd̄ dicit **Nūc** dimittis suū tuū dñe fm̄ x̄bū tuū in pace. s. etna psequēda: qd̄ qd̄ p̄fectissime in fine mundi qm̄ oēs resurgem⁹ z summabit⁹: z etiā q̄ ad animā vni⁹ uersūscūq̄ sc̄i in fine vite sue. h̄ est i mort⁹ hora dabit⁹: iō in fine diei: vitz in cōpletorio h̄ canticū canitur. **Hec** autē tria cantica desēpta sunt a b̄tō Luca. **Prima** duo ca. j. **Tertium** ca. ij. **Ad** quoz expōnem singuloꝝ accedendū ē.

Benedictus dñs de

B us isrl zc. **Istō** canticū intitulat canticū zacharie. **Quia** cū ipe zacharias z vxor ei⁹ helisaber ambo iusti in dieb⁹ erat⁹ p̄cessissent z p̄lem non habuissent eoꝝ helisaber erat steril. **Tandem** cū zacharias sacerdos incensū poneret in tēplo dñi: appuic ei angel⁹ dñi z filium sibi nasciturū vitz **Joāne** baptistā pdixit. **Qui** cū dubitās signū petiuisset/ mut⁹ fact⁹ ē. **Quis** filiū genuiss⁹: in ips⁹ octauo die q̄ puer circūcidī d̄bebat: ap̄tū ē ilico os zacharie z replet⁹ ē spūs sc̄o ac p̄betādoz grās agēdo h̄ canticū cecinit: **In** q̄ intēdit nos docere vt de um laudem⁹ p̄ ch̄i aduentū z h̄iā gener⁹ visita⁹ ac redēpt⁹: cui⁹ aduentū ioānes fili⁹ zacharie p̄currēdo z pdi⁹ testat⁹ ē. **Unū** z in hui⁹ mysteriū ecclia canit h̄ canticū i laudib⁹ aī ortū sol⁹ circa aurozā: qz nō erat ille. s. ioānes lux illūinans mētes boīm lumine gr̄e: s̄ erat p̄cursoz vere luc⁹. s. ch̄i vt restitūmonū p̄biberet d̄ lumine **Jo. j.** sic auroza p̄currit

z p̄nūciat ortū sol⁹: vt aliq̄r etiā in p̄fatiōe factum fuit. **In** h̄ autē cārico diuie laudis zacharias p̄betat aliq̄. **Primo** p̄nūcia ad ch̄m redemptorem. **Scōdo** p̄nūcia ad p̄cursozē. **Tertio** ad h̄iā salutē. **Uox** itaqz zacharie qd̄ interpretat mēozās dōminū: vt dr̄ **Hiero.** est in p̄sona ecclie memorant⁹ z grās agens dō d̄ b̄nifici⁹ ch̄i iesu ac dicentis sic: **Benedictus** [supple sit vel est] dñs [sc̄o] oim gnāl⁹ [de⁹] p̄ creationē [isrl]. i. p̄p̄li fidel⁹ q̄ fidē ipsius isrl de ch̄i aduentu imitant⁹. **Nam** isrl interpretat vir videns deū. **Jo** significat oēs fideles ch̄i q̄ vident deū p̄verā fidē quā habuit isrl. **z** autē sit de⁹ oim: d̄ tñ spēal⁹ de⁹ isrl p̄p̄ vere fidel⁹ spēalē cultū z b̄nificioꝝ spēaliū exhibitiōe in incarnatiōe z boiminū redemptiōe zc. **Unū** z subdit cā hui⁹ laudis. [qz visitauit] sc̄o in suo aduentu in carnem z in sua natiuitate ac p̄uersatiōe gen⁹ h̄iā nū/ sic medicus infirmū vt sanat sc̄o ab infirmitatib⁹ pctōꝝ. **z fecit redēptiōe plebis sue.** i. p̄p̄li credent⁹ in eū: quem redemit d̄ prāte diaboli: z h̄ in benedicta sua passiōe z morte. **z** q̄ppe p̄unc cum bec zacharias dicebat erat futura ista redemptiō p̄ ch̄i passiōe: tamen loq̄ de futuro p̄ modū p̄eriti/ sic solitū est in sc̄ptur⁹ p̄ certitudinem p̄betie: iō dicit fecit p̄ faciet. **Et erexit cornu salut⁹ nobis.** **Per** cornu in sc̄ptura significat regnū vel p̄as⁹ tur⁹. pur pars **Dan. vii.** **Nam** reges cornu olei vngunt⁹: z animalia cornuta in cornib⁹ h̄nt prāte vincendi. **Unū** cornu salut⁹ ē regnū saluatiōis etne vel p̄as adq̄rendi salutē de uictio diabolo. h̄ cornu in **Adā** corruit: s̄ de⁹ p̄ ch̄m z i ch̄o h̄ cornu erexit: qm̄. s. in resurrectione de uictio diabolo z spoliato i⁹ ferno: boies de limbo eduxit z in ascēsiōe ad regnū celeste introduxit: ac nob̄ fidelib⁹ prātem p̄sequendi regnū salut⁹ etne p̄tulit: z victoriā reportandi d̄ diabolo q̄ nos captiuos antea habebat: z sic nob̄ cornu salut⁹. i. regnū z prāte salut⁹ erexit zc. **Li** dō **mo dauid** pueri sui. **Doc** iō addit: qz ista ch̄i stus adimpleuit in carne assumpta de domo **Dauid** q̄ d̄ puer dei: qz suus deo obediens p̄ oia ep̄itit sic puer obedit patri. **Sic** locutus ē per os sc̄toꝝ qui a seculo. i. a p̄ncipio mundi [sūt] p̄phetarum eius. **Nam** adam/ Abel a p̄ncipio mundi: tandem enoch ac p̄sequēnt alij p̄betē pdi xerunt salutem hominū p̄ ch̄istū fiendam fm̄ qd̄ dr̄ **Act. j.** huic. s. ch̄o omnes p̄betē testimoniū p̄bibeat zc. q. d. **Sic** p̄miserat de⁹ p̄ oza sanctorū p̄oꝝ p̄betaz ita fidel⁹ adimpleuit. **Salutē** ex inimicis n̄ris [supple] p̄secuti sum⁹ p̄ ch̄m. **Uel** p̄ l̄ra sic ordinari. **Sic** locutus ē p̄mittendo salutē. s. dare ex inimicis n̄ris. **Isti** autē inimici sunt / diabol⁹ / mūd⁹ / z caro: ex q̄b⁹ nos saluauit ch̄s ne p̄ualere possint ad pdēdū nos etna morte: sed p̄ grām ch̄i isti vincam⁹ eos. **z de manu omnīū q̄ oderūt nos** [id est d̄ prāte demonū z etiam tyrannoꝝ ac infidelīū p̄sequentiū nos: q̄ q̄ ch̄s suis dat consistāriam indubitant⁹: quos etiam qm̄qz saluat mirabilē p̄ potentia vt dictū fuit in p̄xime p̄cedēti cārico

Sed q̄re sic ererit nobis cornu salutis: subdit **Ad faciendam misericordiam cū patribus nostris**] hoc est dicere q̄ mysteriū incarnationis z n̄re saluationis impleuit non p̄pter merita n̄re iusticie: sed p̄pter suā misericordiaz adimplēdā quā p̄t̄ibz scriis repro misit in veteri testamēto d̄ ch̄zo ex p̄p̄o israel nascituro. **Un̄ Tit. iij.** Nō ex opibz iusticie q̄ fecim⁹ nos: sed fm suā misericordiam saluos nos fecit **Et memorari testamenti sui sancti**] hoc ē: veritas veteris testamenti in q̄ firmissimo pacto testat⁹ est ch̄ris stum mittendū z v̄tuz. de q̄ testamēto ad moduz rememorāt: se habuit q̄n̄ pactū hoc impleuit vt veritatē sue p̄missionis oñdat. **Et qd̄ sit illud testamenti pactū: subdit Iusiurandū quod iurauit ad abraā patrē nostrū daturz se nobis**] Nā de⁹ iusiurando p̄misit: quia **Abrae Gen. xxiij. di.** Per memetipm̄ iurauit d̄r d̄ns: **B̄ndicam tibi z multiplicabo semen tuū. i. fideles tuā fidez imitantes: sic stellas celi zc.** **Et paulo post. In semie inq̄ tuo. h̄ ē in ch̄zo b̄ndicent̄ oēs gentes. et sic p̄mittēdo filium nobis daturz: p̄misit seipm̄ etiam daturz. Et h̄ impleuit: qz de⁹ pater dando filiū: dedit etiā seipm̄ i filio: quoniā est eiusdem substātie pater cū filio **Hec fm̄ Zyrā. Ut sine timore**] .i. seruili q̄ non est in charitate **De manu inimicorū nostrorū**] .i. de p̄tate demonū z malorū boim̄ **liberati**] Nam p̄ hoc q̄ liberauit nos ch̄s z dedit sp̄m̄ ad optiōis filiorū dei accēdit in nobis charitas d̄i q̄ foras mittit timorē. **f. Joā. iij.** et sic ex charitate **seruiamus illi In sanctitate**] .i. mundicia vite ab oi peccato **Et iusticia**] .i. in opibz iusticie m̄adata obseruando **[corā ipso]**] hoc est: pura scia quā de⁹ videt **[oibz dieb̄ n̄ris]**] id est: q̄s d̄i in dieb̄ hui⁹ vite vixerim⁹. **Consequēter sc̄do p̄betat Zacharias ea q̄ p̄tinet ad p̄cursorē: ad ipm̄ dirigēs f̄monē. vnde hic est diapsalma. et d̄r **Et tu puer**] Sed q̄re sic alloquit̄ puez: cū puer adhuc nō itelligeret **R̄nder Zyrā** ponēdo duas opiniones. **Dicūt enim aliq̄ (inq̄) qz virtute sup̄naturali intelligebat puer patrē loquentem: sicut intellexit ch̄m in vtero matris existētē. Et hoc videt tenere ecclesia in officio visitatiōis Marie: in quo canit sic. **Accelerat̄ rō in puero nōdū nato. i. in Joanne** instinctu sacri pneu matris sibi diuinitus dato zc. **Alij aut̄ dicūt qz sic loquebat̄ puer non p̄pter illius intellectiōem: sed p̄pter alioz instructionē de mysterio diuine incarnationis. qz di. **Nouerint omnes qz tu puer [p̄beta altissimi] vo caberis**] Et antonomastice d̄r p̄beta altissimi. i. ch̄i filij dei veri. q̄a fuit plus q̄z p̄beta fm̄ testimoniū saluatoris **Mat. xj.** eoq̄ adhuc in vtero posīt⁹ exultādo ch̄m p̄betico sp̄u icarnatū cognouit. z postea ipsum digito ostendit quē aliq̄ p̄betē t̄m̄ modo p̄dicēdo annūciauerunt zc. **[p̄betis enī ante faciē d̄i]**] .i. ante filius dei q̄ sibi rudo vel facies dei p̄tis d̄r. qz sicut vnusq̄sqz per faciem cognoscitur: ita pater p̄ filiū innouit mundo. z qz ea q̄ ad noticiā p̄tinet i diuinis filio approprian********

tur **[Parare vias eius]**] .i. p̄ p̄dicationē christus annūciando: z p̄ baptisimū disponēdo ad recipiendū fidē ch̄i z baptisimū: eoq̄ baptizabat in nomine venturi. s. ch̄i. **Vel quia docuit p̄niam: iusticiam z veritates. et sic d̄no viam parauit in cordibz boim̄. Sic facit z q̄libet bonus p̄dicator euāgelij. Et q̄re bec: subdit **Ad dandam sciam salutis plebi eius: in remissionē p̄ctōz eoz**] .i. vt noticia ch̄i d̄t̄ homibz p̄ quē saluant̄ fideles q̄ sunt d̄ eius plebe. **Vel vt sciant saluari nō posse nisi p̄ fidē ch̄i stī ad quam sequit̄ remissio peccatorū eoz. Unde tā tertio p̄sequēter p̄betat Zacharias utilitates ex aduentu ch̄i puenientes homibz z ea q̄ p̄tinent ad humanā salutē. sicut sunt illuminatio hominū: et vie pacis directio: et p̄ctōz remissio: que. s. fiunt ex misericordia dei p̄ ipm̄ ch̄m z eius fidem: **Ideo subdit dicens **Per viscera misericordie dei nostri**] id est p̄ incimā z occultā d̄i misericordiam facta sūt bec. sic exponit **Zyrā. Aliter exponit Honorij** sicut p̄ humanitatis ch̄i merita: qui misertus nostri humanā viscera induit. **Nam ois salus nostra: z ad eam p̄tinentes gr̄e nō nisi ex misericordia dei z ad eam passiōis christi nobis pueniunt [in quibus visitauit nos oriens ex alto]**] hoc est: bec sūt viscera misericordie dei in quibus visceribz. s. pietat̄ dei occulte vel intime: ac h̄ūanatiōis ch̄i visitauit nos de⁹ i sua icarnatiōe: z adhuc quotidie visitat illustratiōe sue gratie. **Oriens. i. in m̄dm veniēs: ex alto. i. ex sinu patris celestis dei scz altissimi. Sed quare sic visitauit nos: subditur **Illuminare**] id est: p̄pter p̄terea vt illuminet lumine. s. gratie z glorie **[his q̄ in tenebris et in vmbra mortis sedēt]**] **Hec quippe est utilitas aduentus ch̄i ad salutē hominū eterna: quia illuminauit homines q̄ sedent in tenebris. hoc est fm̄ Zyrā: illuminauit patres in limbo sedentes lumine glorie: quando post passionem z mortē suam ad ipsos descēdit. Itē illuminauit etiā eos qui in vmbra mortis sedent. i. viuentes adhuc in hoc mundo qui est quedā vmbra mortis. quia vmbra tenebrositat̄ peccatorū mundus est plē⁹. **Nam totus mundus in maligno positus est. i. Joā. ij. Et omnes homines m̄di in peccatis nascuntur generaliter: z in peccatis vitam ducunt. **Nam si dixerimus quia peccatum nō habemus nosmetipsos seducimus: et veritas in nobis non est. i. Jo. j. Nos christus illuminauit. quia ipse illuminat oēm hominē venientem in hunc mundū: Joā. j. **Tum lumine rationis quod etiam ad peccatores ex natura extenditur. **Tum lumine gratie quod est fidelium quos specialius christus illuminauit per p̄dicationem fidei z gratie infusionem [ad dirigendos pedes nostros in viam pacis]**] hoc ē: vt sic illuminādo directum iter p̄beat pedibus nostris hoc est affectibus z actibus in opera iusticie que est via ad eternam pacem. **Vel in viam pacis scz inters ne: hoc est: conscientie z fraterne z superne quo diriguntur liberati a peccato zc.******************

Canticum

Magnificat aia mea

Magnificat aia mea dñm. Hoc canticū intitulat canticū Ma-
rie. quia hoc carmen brā virgo Maria
dño cecinit in gr̄a actione p filij dei incarnatione
et humani generis repatione p christū. Ad canticū
sc̄ta eccl̄ia q̄ridie canit: qz semp debemus deo gr̄as
agere p tali tantoqz dei bñficio. s. diuine icarnatio-
nis quo mundus tot⁹ habet saluari eternali. Et sic
supra tactū est: in vespis hoc canticū canit. qz vt ec-
clesia testat̄ Vergēri mōi vesp̄e vri sponsus de tha-
lamo egressus. s. est ch̄s honestissima v̄ginis may-
tris clausula. Est q̄ppe hoc carmē q̄ddā dulcissimū
epithalamū. i. cantus sanctarū nupriarū in honorez
z laudē sponsi z sponse edit⁹: qm̄ dei fili⁹ tanqz spō-
sus desponsauit z vniuit sibi humanā naturā tan-
qz sponsam in vtero v̄ginis: p q̄ ipa v̄go hoc dulce
canit epithalamū. Et eccl̄ia exēplo virginis q̄ridie
decātat p gr̄a actione. In quo ois fidelis docet vt
deo iugiter laudes z gr̄a actiones psoluat p bñfi-
cio hui⁹ summe gratie. s. incarnationis diuine. Et q̄
liter hoc facere q̄libet debet: declarat̄. qz: Primo de-
bet deum p hoc laudare cum affect⁹ magnitudine.
ideo d̄r: Magnificat. Secundo cū anie attentioe.
ideo addit̄: aia mea. z non t̄mō labia. Tertio cū
debito honore z seruitutis exhibitiōe. ideo d̄r: dñm.
Malach. j. Si ego dñs vbi honor me⁹. qz dño de-
bet honor z seruitiū fidele. Un̄ fm̄ Amb. Pro nul-
lo bñficio debet hō maiores gratiaz actiones reddes-
re deo qz p bñficio incarnationis filij dei z n̄re redēs-
pionis. Quarto cum spūs hilaritate z deuotione.
ideo d̄r: Et exultauit spūs meus. Unde Hiero. de
psalms. dist. v. Nō mediocriter. dr. Melior est q̄nqz
psalms decantatio cū chordis hilaritate qz tot⁹
psalterij modulario cū animi anxietate. Quinto
debet cum intenciois rectitudine: vt. s. pure in h̄ de-
um intendat z anie salutē: non tpale cōmodū v̄re-
tributionem. ideo addit̄. In deo salutari meo. Se-
xto cum humilitate. ideo d̄r: Quia respexit humili-
tatē ancille sue. Septimo cū sc̄roz p̄cipue matr̄ di-
cultu z collaudatione: quia deus laudat̄ in sanctis
suis. ideo subdit̄: Ecce em̄ ex hoc beatā me. s. matrē
dei dicēt jēs generatiōes. Octauo cū bñficioz dei
plimoz recognitiōe. ideo d̄r: Quia fecit mihi magna
q̄ potens est. Et q̄ sequit̄ sanctitatē dei in opibz suis
cōmendatio. ideo d̄r: Et sanctū nomē ei⁹. No-
no debet fidelis laudare deū cū misericordie diuine
sibi z alijs imploratiōe. ideo subdit̄: Et misericōdia ei⁹
a p̄genie in p̄genies timentibz eum. Decimo cū iu-
dicioz dei reformidatione. ideo seq̄r: Fecit potentia
in brachio suo: dispersit superbos zc. Deposuit po-
tētes de sede z exaltauit humiles. Undecimo cum
esurie. i. desiderio iusticie z opatiōe. ideo dicit̄: Esu-
rientes impleuit bonis: z diuites. s. desides dimisit
inanes. Duodecimo cum finali p̄seueratiōe in certa
spe diuine p̄missiōis z impleratiōis expectatiōe. ideo seq̄-
tur: Suscepit israel puez suū recordatus misericōdie

sue. Sicut locutus est ad pa. zc. His premissis ac-
cedamus ad litteralem huius cānci simulqz mysti-
cam expositionem

Magnificat anima mea dñm. **C**or̄e Ma-
rie. Sed q̄re in hoc canticō inchoando v̄tur
hoc verbo: Magnificat. et non dicit̄ simplr̄ Lau-
dat vel bñdicat aia mea dñm: aut aliō h̄mōi: Re-
spōdet q̄ hoc fecit. Primo p̄pter magnitudinē col-
lati m̄ier̄. q. d. fm̄ Amb. Tanto z tānaudito mu-
nere dñs me sublimauit q̄ lingua ad hoc explican-
dū sufficere nō possit. sed totū interioris anie affect⁹
etū in agendis laudibz ei⁹ offero. totū qd̄ viuō: sen-
tio z intelligo: in cōreplanda ei⁹ magnitudine gra-
tulanter impēdo. Dec Amb. sup Lu. Itē secundo
p̄pter gratitudinē debite laudis. qz vt d̄r Bre. Quan-
to crescunt dona: tanto z ratiōes crescunt donozū.
Sed sicut Aug⁹. docet: In rebus p̄tps orn̄s nul-
la maior: gratia fuit qz q̄ hō in v̄nitate p̄sone cōiun-
ctus est deo. q̄ debuit maiorē gratiaz actiōez haberi
re sup oia alia: et p̄ p̄seq̄ns hoc canticū p̄ tamā p̄mo
bñficio singulariter inter oia alia cantica debuit p̄
verbū Magnificat inchoari. qz deū magnifice lau-
dat: z de magnifico bñficio toti hūano generi p̄stis-
to gr̄as magnas agit. Itē tertio p̄pter altitudinē di-
uine maiestatis z magnifici opis. qz vt d̄r p̄bs Ma-
gnificētia a magnis factis denotat̄. Et fm̄ Carbol.
Magnificare d̄r q̄si magna facere vel de magnis
factis laudare. Quia aut̄ brā v̄go in hoc cānci vo-
luit deū laudare de magnis z mirificis factis in in-
carnatione: ideo p̄ v̄bum magnificat: inchoauit. In
q̄. s. cānci. xij. magnalia de ch̄o incarnato cecinit
et de his deū magnifice laudauit. P̄rio. s. de sumo
tot⁹ mōi dñio z gubernatiōe: cum d̄r Magnificat
aia mea dñm. s. antonomastice. hoc est p̄ supercellen-
tiā. Sc̄do de vere deitatis gl̄ia z maiestate: cū dicit̄
Et exultauit spūs meus in deo. Tertio de salutē et̄-
ne collatione: cum addit̄: salutari meo. Quarto de
imēsa pietate q̄ non despiciat̄ hūiles: sed acceptat̄: cū
d̄r Quia respexit hūilitatē ancille zc. Quinto de ma-
terna honoratiōe z mirabili sublimatiōe: vt. s. bea-
tā eam p̄dicēt oēs generatiōes. Sexto de magnoz
miraculoz opatiōe z potestate: cū d̄r Quia fecit mihi
magna q̄ potēs est. vicz q̄ v̄go cōcipet: v̄go pares-
ret z lactaret zc. Septimo de nois p̄cellētissima san-
ctitate: cum addit̄ Et sanctū nomē eius. qz est san-
ctissimoz: vt scribit̄ Dan. ix. Et qz nomē ch̄i est ies-
sus qd̄ d̄r saluator: q̄ sacrificator. Octauo de misericōdie
largitate: cū d̄r Et misericōdia eius a p̄genie in p̄genies
ti. eum zc. Nono de iudicioz inuestigabiliū eq̄tate
qua disp̄sit sup̄bos iudeos z legis p̄itos. et depos-
uit potentes. s. demones: ac exaltauit hūiles gentis
les fidē eius suscipiētes. Decimo de electoz ois bo-
ni satietate. q̄a esurientes. s. iusticiam impleuit bonis
gr̄e in p̄nti z gl̄ie in futuro zc. Ac p̄ p̄trariuz de
reprobōz derelictiōe. quia diuites dimisit inanes.
Undecimo de humanitatis mirabili assumptione
in v̄nitate p̄sone ex israel genere z p̄ cōsequēs totius

generis hūani dignificatiōe: cū dicit: **S**uscipit isrl' zc. Duodecimo de pmissorū fidelitate z cōpletōe: cum subdit: **S**ic locut' ē zc. Pro rāz q' z talibz magna līs merito dicit: **M**agnificat ania mea dñm. **S**eqt'. **Et exultauit spūs meus in deo salutari meo.** In hoc qd dicit **Exultauit**: designat magnitudinē sui gaudij ex plenitudine gratie. Nam sicut **P**apā z **L**athol. dicit ab ex qd ē extra. et saltare. **Q**uā em hō intra cor gaudet: leticia dicit. sed qn tantū gaudium mens percipit vt ab intra exiliat redūdando in mēbra exteriora z sensus: tūc dicit exultatio. **E**t sic fuit in brā virgine q' totā sibi hauserat plenitudinem gratie: vt dicit **B**asil'. **I**tem cum dicit: spūs me'. spūs h' accipit p' supiori vianie sicut **H**onor. q' exultauit inq' in deo. hoc est in diuinitate chri. et hoc rōne recreationis. addit: salutari meo: rōne eterne saluatiōis quā chris p'fert suis. **S**ed q're dicit: meo: cū nō solū beate virginis: sed z totū mōdi saluator fuerit christus? **R**ndet sicut **L**yrā q' hoc dixit h'go rōne assūpre humanitatis in vtero virginis: q' sic fuit saluator virginis tūc z nō alteri: eoq' chris d' nullo alio incarnari voluit nisi ex ipsa maria virgine. **E**t hoc mō ipaz p'prie z p'cellent' tanq' matrē saluauit. **M**erito autē dñm magnifico ac exulto **Q**uia respexit hūilitatē ancille sue. **D**oc dicit sicut **L**yrā: q' z ex oibus virtutibz. s. castitate: charitate: paciētia: z sic de alijs fuerit ipsa brā h'go disposita ad p'ceptiōem filij dei: tūc hoc fuit specialr ex hūilitate. **U**n' **B**erā. **A**udeo inq' q' dicere q' nec hūilitas **M**arie placuisset deo sine eius hūilitate. **Q**uare specialr hūilitas fuerit dispositiua ad christi conceptionem magis q' alie virtutes: **S**eda declarat dicit. **D**ecebat em vt sicut p' sup' p'bia **L**ue mors intrauit in mundū: ita p' hūilitatez **M**arie vite introit' panderet: q. s. vita morte infernit. **H**anc hūilitatē dñs respexit in **M**aria dū in tantū acceptauit z approbauit q' nō a filia cuiuscūq' regis vel ducis: sed ab ipsa paup'cula virgine **M**aria nasci voluit. **P**roinde **A**ug. in ser. de Assūptiōe exclamat dicit. **O** beata humilitas **M**arie q' deū hōminibz peperit: vitam mortalibz edidit: celos inuauit: mūdū purificauit: paradysum aperuit: z hōminū anias liberauit. **F**acta est humilitas **M**arie scala celestis p' quam deus descendit ad terram zc. **O**cce em ex hoc beatam me dicent oēs generationes. **B**regō. **N**on autē brām se appellat inani gl'ia verata. sed sacro tacta spū que futura s' p'phetauit zc. **H**onor. **R**ecte oēs generationes beatificauit **M**aria: quia ipsa genuit oibus britudinis autorē. **S**ed quō hoc impletū sit: cum multi iudei z gentiles infideles eam nō predicant esse beatam: **R**ndet sicut **L**yrā z alios doctores q' h' est distributio p' generibz singulorū z non p' singulis generibz: vt sit sensus: **O**ēs generationes. i. ex oibz generatiōibz aliqui. s. q' sunt cōuersi ad fidem p' totum mōdm: cōfitem' ipsam virginem brām. **E**t hoc declaratur sicut **T**ria quippe sūt p'cipua genera nationū. **P**rimū iudeorum: et ex istis apostoli z euāgeliste ac oēs ad

fidem conuersi beatam p'dicauerunt **M**aria. **D**icit etia **B**onaue. sup' iij. sicut q' apud iudeos scrip'tū est hoc fuisse mirabile in **M**aria q' cū esset virgo pulcherrima: tamē a nullo vnq' potuit carnaliter p'cupisci. et sic ipsa etiam a iudeis infidelibz q'dāmō beata dicit. **S**ecundū gen' nationū: est chrianoz ex omnibz gentibz ad fidē p'uerforū. de q'bz clarū est q' **M**aria dicitur brām: s. aliq' heretici errant in aliq'bus articulis. tūc in fundamento fidei q' credunt dei filiū ex virgine natū eam brām fatent'. **T**ertū gen' nationū mabumeti legem tenentiū seu paganozū. **E**t isti etiam brām q'dāmō dicitur **M**aria in suis scripturis: vt dicit **L**yrā. **Q**uia inquit in alchorano mabumeti q' est liber leg' saracenoz. zora tertia. donario. iij. sic scribit'. **D**ixerūt āgeli: **O** **M**aria vti q'z deus elegit te z purificauit te z elegit te clarā sup' multeres seculorum. **I**tem ibidem donario. v. scribitur. **D**ixerunt angeli: **O** **M**aria vti q'z de' annunciat tibi xbum ex ipso nomē eius i' se ben mariem. **J**esus fili' **M**arie. **E**t erit honorabilis in b' seculo atq' in alio zc. **I**tem in libris autentis apud saracenos quorū vnus vocat' **A**bbokari: alter **M**ozlim scribit' mabumet' dixisse: **N**ullus nascitur de filijs **A**dām quem nō tangit sathan. et ideo plorat vociferans ex tactu sathan. p'ter **M**aria z filium eius. **E**t iter: **M**ulti p'fecti fuerunt inquit ex hominibz. **N**ulla hō vnq' p'fecta fuit ex mulieribus nisi **M**aria mater i' se. **J**esu. **H**ec z plura alia sibi dicuntur ad laudē virginis. **E**t sic patet p'dicta p'phetia **M**arie impleta. **S**equit' **Q**uia fecit mihi magna qui potens est. **M**agna q'ppe fecit in ei' sanctificatione. et adhuc maiora in virginali fecundatiōe. ac etiam maxima in filij dei conceptiōe. **H**ec autē facta sunt p'ute potentie dei infinite. ideo addit **Q**ui potens est. q. d. **S**iquis de his querat quomō fieri hec potuerit: retorquet miracula ad omnipotentiam dei hec opantis. **A**ug. ad **V**olusianū. **D**em' deo omnia posse z nos non omnia intelligere posse **L**et sanctum nomen eius. **T**ū quia scrūssanz crozum est: z in sanctitate cōceptus est. **T**um quia quicquid sanctitatis est z potest cogitari: totum in eo eminentius est. **T**um quia omnū sanctificatoz angeloz z hōim ipse est. **I**nsuper **T**um quia sanct' dicitur quasi sanguine tinctus **E**t ipse christus tinctus est sanguine suo in cruce quo nos tingendo in efficacia bap'tismi quotidie sanctificat sub nomine eius militantes. **E**t misericordia eius a progenie in p'genies timentibus eum. **S**eda. **A** specialibus donis sibi collatis se ad generalia cōuertens: totius humani generis statum. s. bonuz ex incarnatione christi p'ueniētē describit dicit. **E**t misericordia eius a progenie in p'genies timentibus eū. q. d. **N**on mihi soli fecit magna. sed in omni gente qui timet deum acceptus est illi oīs qui timet deū. **A** p'genies. s. iudeoz. in p'genies. s. omnū gentium. **N**am **J**oan. iij. scribitur: **S**alus ex iudeis est. quia incarnatio christi facta est ex virgine iudea natiōe

Canticum

Et inde diffusa est per vniuersas mundi gentes p[ro]dicacione ap[osto]lor[um]. **Verūtamē** quia hoc b[en]eficium in carnationis lz se extendat ad omnes q[ua]ntum ad sufficientiā: non t[ame]n quantū ad efficaciaz: sed t[ame]n ad iustos: **I**deo subdit: timentib[us] cum s[er]uore filia[rum] lz casto. **Fecit potentiam in brachio suo** id est in fortitudine opis sui. **Vel in brachio suo de[us] pater fecit potentia[m]:** hoc est in filio suo: qui vocatur brachium d[omi]ni **Esa. liij.** Brachium d[omi]ni cui reuelatum est. q[ui]a sicut homo p[er] brachium op[er]at[ur]: sic de[us] oia fecit per filium: per que[m] z fecit hanc potentia[m] victorie vt sc[ilicet] potenter diabolu[m] potenter deuicerit q[ui] bus manu[m] genus iniuste possedit. **Et etiam per hoc brachium occulto iudicio** **dispersit sup[er]bos** .i. leu[is] gis peritos: phariseos: et omnes iudeos qui fuerunt contra dei dispositionem superbi **mente cordis sui** qua obdurati spreuerunt consiliu[m] dei et superbe se ereperunt co[n]tra fidem ch[risti]. p[ro]pter q[uo]d p[er] romanos dispersi sunt toto orbe captiuati. **Et loquit h[ic] virgo de futuro p[er] modu[m] p[re]teriti p[ro]pter certitudines p[ro]phetie: sicut moris est in scripturis.** **Deposuit potentes de sede** id est potentes angelos de sede celestis deiecti p[ro]pter sup[er]biam. **Et p[ri]ncipes in mundo potentes: ac tyrannos humiliavit:** quosdam ad suscipiendum iugum fidei ch[risti]: quosdam autē deiecit ad eternam damnatione[m] p[ro]pter suam obduratiōem. **Et exaltauit humiles** .i. g[en]tiles humiliter fidem ch[risti] suscipientes exaltauit in p[re]senti ad n[um]erum electo[rum] ecclesie: z in celo in locum angelo[rum]. **Esurientes impleuit bonis** **Blo.** Qui eterna bono studio quasi esurientes desiderant: saturantur cum ch[ristus] apparuerit in gloria. **Unde h[ic] per esurientes s[ecundu]m hono[rum] designantur fideles: q[ui] esuriunt verbum dei z iusticiam regni celestis per desiderium.** Tales quippe ch[ristus] impleuit bonis sapientie z scientie ac gratie in p[re]senti: necnon bonis omnibus spiritualibus z satietate cibi z potus sacramentalis: corporis vitz z sanguinis ch[risti] in eucharistia. z tandem in futuro implebit omnibus bonis glorie et beatitudinis eterne. **Et diuites dimisit inanes** id est iudeos legis peritos diuitijs scripturarū plenos antea: ac philolophos p[ro]pheta scientia repletos: necno[m] omnes in terrenis diuitijs spe[ra] ponentes: dimisit inanes per falsum intellectum z erroneum scripturarū z veritatis: ac bono[rum] spiritualium z eterno[rum] carentiam. **Nam s[ecundu]m q[uo]d dicit Maximus z Latholicon:** Inane ab in z vanus illud esse dicitur quod cum seculo p[re]sente deficientis ad vitam non transit eternam. **Frustra** t[ame]n est omne quod non attingit suum fine[m]. **q[ui] p[ro]ph[et]icor[um].** **I**deoq[ue] legis periti iudei et etiam philolophi ac omnes diuites in diuitijs sperantes dimittentur inanes in suis vanis erroribus deficientes: et a vita eterna p[er]petuo vacui cum seculo hoc deficientes zc. **Suscepit israel puerum suum** **Lzra.** quia deus accepit carnem puerilem de populo israel: quod fuit beneficium illi populo collatum p[ro]maximu[m] quan-

tum ad credentes de populo illo. **Et consequenter maximu[m] beneficium fuit toti generi humano:** quia deus factus est homo **Recordatus misericordie sue** .i. solum rapromisse in ch[risto] vetero. quia deus ad modu[m] recordantis se habuit quando filium suum patrib[us] antiquis p[ro]missum in carnem misit. **I**deo subditur: **Sicut locutus est ad patres nostros** fid est ad patriarchas z p[ro]phetas **Abraham et semini eius** **Beda.** Semini eius: dicit non tam carne p[ro]genito q[uam] fidei eius vestigia sequenti: cui aduentus ch[risti] est p[ro]missus vitz populo fidei: fidem Ab[ra]h[am] z patriarchaz de ch[risto] imitanti. **De hoc Gen. xxiij.** **Per inemetipsum iuravi dicit dominus:** **In semine tuo** id est in ch[risto] ex semine tuo oriundo benedicent omnes gentes terre. **Ad dicitur** **In secula** **Blo.** id est in eternum. quia p[ro]missa hereditas i ch[risto] impleta nullo fine claudetur. **Vel s[ecundu]m Lz.** quia caro humana a ch[risto] assu[m]pta p[er]manebit eternaliter deitati vnita: ad sempiternaz gloriā ch[risti] z omniu[m] beato[rum] angelo[rum] z hominum in celesti patria. **Ad quam nos p[ro]ducatur ipse ch[ristus] dominus Amen.**

Hinc dimittis seruum tuu[m] d[omi]ne zc. **I**stud canticum incitatur **Canticum Symeonis.** quia ipse Symeon quando ch[ristum natum in carne: et p[re]sentatum in templo que[m] a diu videre desiderauit: in vlnas suscepit: hoc carmen d[omi]no p[ro] gratiarū actione cecinit vt scribit **Lz. ca. ij.** **Q[uo]d q[ui]dē canticu[m] eccl[esi]a cantat ad Completoriu[m] quod dicit in finali hora diei.** **Lz q[ui]a Symeon cantauit hoc carmen circa finem vite sue.** **Tum q[ui] vt in p[re]fatione p[re]dictum fuit: istud canticu[m] est de desiderio z restitutione eterne pacis co[n]sequens de p[ro]ph[et]ia: que pax eterna dabit[ur] sanctis in fine vite sue q[ui] ad anima[m] et tandē p[er]fectissime quo ad anima[m] simul z corpus in resurrectione que erit in fine m[un]di. **I**deo hoc canticu[m] in fine diei canit. **I**ntentio hui[us] cantici est docere exemplo Symeonis: fideles desiderare debere veram pacem eternaz: et sic viuere vt in mortis hora ad eam intromittant. **Symeon** q[ui] p[ro]pe s[ecundu]m Hierony. audiens merore aut nomen habi[us] taculi interpretatur. **Qui responsum accepit a spiritu sancto non visurum se mori nisi prius videret ch[ristum] d[omi]ni.** **I**deoq[ue] significat populum ch[ristianu[m] qui merorem gehenne de scripturis audit. z vt h[ic] euadere possit: ad merore penitentie se co[n]uertit ac se ip[s]am habitaculum dei efficit. **Talis quoq[ue] habet responsum a spiritu sancto in scriptura loquente z p[ro]mittente q[uo]d non videbit mortem eternā. sed p[er] ch[risti] fide[m] euadet: eoq[ue] vera fide ch[ristum] prius. id in p[re]senti vita videt: et in vlnis per p[er]seuerantiam oper[um] boni tenet. ac sic seruus ch[risti] in fine vite deū laudabit de hoc q[uo]d ex hac vita intromittet z transmigrabit. (s[ecundu]m verbum p[ro]missionis ch[risti] in euāg[el]io****

gelio dictum) ad pacem eternā desideratam. Itaqz
 vox est Symeonis in psona sui et populi in christo
 fidelis dicentis sic: **Nunc dimittis seruū tu-
 um domine fm verbum tuum in pace.** q.
 d. A diu desiderauit dissolui a vinculis corpis mor-
 talis z esse cum christo in pace eterna. Sed nunc. i.
 decetero dimittes me seruū tuum in christo fide-
 lem de hac vita trāsire in pace. i. in quiete cordis ad
 requiem eternam. Et hoc fm verbum tuum. i. euā-
 gelicum in spūs sancto loquentem. Hoc q̄ppe addit
 Symeon: quia responsum habuit a spūs sancto non
 visurum se mortem nisi prius videret christū incar-
 natum. Et nos fideles iam vidimus christum p̄ fi-
 dem z in sacramento eucharistie corporalr̄ presen-
 tem: ideo fiduciam habemus eūdi in requiē. Pro-
 inde christiano valde bonum est vt dum mortē ap-
 proximā eucharistiā videndo z sumendo pro via
 eterne vite: tunc hoc canticum depromat. **Se-
 quitur Quia viderunt oculi mei salutare
 tuum.** Symeon em̄ letanter descendere volebat
 ad lumbū sanctorū parz: ex q̄ sciebat saluatozē natū
 et p̄ ipsum eternam pacem celestem se vna cum san-
 ctis consecuturū. Sic z bonus christianus letanter
 debet ex hac vita transire fm̄ dei voluntatem in ho-
 ra mortis: p̄ eo qz vidit oculis taz̄ carnis in sacramē-
 to eucharistie q̄s̄ mentis p̄ fidem verā charitate for-
 matā ch̄m saluatozē mūdi: qui h̄ dicit salutare dei
 quia deus p̄ ipm̄ operatus est salutes. **Quod** .i.
 salutare [parasti] .i. sc̄i deus pater [ante facies
 omnīū populoz] id est coram omnibz populis
 totius orbis. q̄a oibz mysterium incarnationis ch̄i-
 sti z nostre redemptionis ac salutis p̄ ch̄i-
 sti p̄dica-
 tores est p̄conizatum z pmulgatū. iuxta illud psal.
 xviij. In oēm terram exiuit sonus eoz̄ zc̄. **Ad pa-
 rasti in q̄s̄ fide conspicieūdū ante faciem omnīū po-
 puloz:** et spe ac dilectione querendū p̄ordinasti: vt
 vics̄ ip̄e ch̄s sit. **Lumen ad reuelationē gen-
 tium** hoc est: lumen spūale: quo lumine gētes il-
 luminent̄ in fide z gratia. que gētes prius errorū
 et viciozū tenebris inuolute erant. **Et gloriā ple-
 bistue israel** id est parasti p̄ordinando ipsum
 christum esse gloriā plebis tue israel. Magna est
 enim gloriā iudeis in christum credentibz q̄ christus
 fm̄ carnem natus est de ipsis. Et p̄ israel q̄d̄ interp̄-
 ratur vir deū videns: designat̄ populus christianus
 q̄ videt deum in presenti per veram fidem quam te-
 nuit ipse israel. et in futuro videbit per speciem. Et
 sic christus paratus est. i. p̄ordinatus a deo patre
 in gloriā sempiternam plebis omnīū ch̄ianozū
 bonozū: vt sez̄ ipm̄ videant facie ad faciem in cele-
 sti gloriā eterna. Ad quā nos perducatur ipse rex glo-
 rie christus Amen.

Quod prescripta cā-
 tica in canonicis sc̄pturis habita: sūt p̄ci-
 pue duo alia cātica ab eccl̄ia instituta ad

decanandū in officio diuino. Quoz̄ vnū est de ex-
 planatiōe fidei catholice. q̄d̄ incipit. **Quicunqz vult
 saluus esse zc̄.** Aliud est canticū vniuersalis creatu-
 re in quo omnes creature ad laudandū deū intro-
 ducunt̄. q̄d̄ incipit **Te deū laudam.** te dominū cō-
 fitemur zc̄. q̄ etiā distinct̄ ps̄lto in modū psalmo-
 rum currunt. De quibus deo iuuante breuiter p̄o-
 sequendum iam restat zc̄.

Quicunqz vult sal-

uus esse zc̄. Titulus huius canticū est sym-
 bolū fidei catholice vel psalmus fidei.
 aut Symbolū Athanasij. eo q̄ Athanasius Alex-
 andrinus episcopus p̄ra heresim Ariana edidit
 ad explanandū fidei catholice veritatē. Erat quip̄
 p̄ Arrius presbyter z magister scholarū Alexan-
 drie qui episcopatū ambiens qz adipisci nō potuit:
 hanc heresim condidit vt diceret patrem maiore.
 filium minorem. Et spiritū sanctū seruūz patris et
 filij vel creaturam. Ob hanc causam ab episcopo
 alexandrie pellitur ab vrbe. postea in Nicena Sy-
 nodo damnat̄. Constantino iubente in exiliū por-
 tatur Tandē penitentia fice agens in cōmunionē
 recipitur ac postremo in Alexandria diuina vltione
 hac percutitur. q̄ vics̄ in secessum effusis visceribz
 rumpitur. Contra eius errorem per orbem pullu-
 lantem hoc Symbolum fidei ab Athanasio vt p̄-
 dictum est editum. z ab eccl̄ia in cōcilio Niceno
 approbatum acceptatur ac instituitur vt dieb̄ do-
 minicis ad primam decantetur. Hoc ideo: vt f̄i-
 delis in principio diei z initio operum suozū des-
 um quem inuocat veraci fide credat z confiteatur
 Et sic logica fidei circumdatus contra omnia ad-
 uersa muniatur ac in operibus bonis vitam eter-
 nam fidelibus promissam mereatur. Intentio est
 ostendere patrem z filium z spiritū sanctum vnum
 esse deum. Indistinctum in essentia. z distinctum
 in personis z filium solum incarnatū. z hunc esse
 verum deum z hominem deum verum ex patre ab
 eterno genitum. et hominem ex matre virgine in
 tempore natum. Et sic in duas partes principales
 diuiditur. In prima parte agit de sanctissima tri-
 nitate. In secunda de christi hūanitate. **Dec No-
 norius.** Dicit itaqz sic. **Quicunqz vult sal-
 uus esse ante omnia opus est.** id est. opoz̄
 ter vel necessarium est ad salutem consequendam.
 [vt teneat catholicam fidem] .i. vniuersa-
 lem fidem christiane eccl̄ie. Nam scribitur Heb.
 xj. Sine fide impossibile est placere deo. Ideo sub-
 ditur. **Quam nisi quisqz integram inuol-
 latamqz seruauerit absqz dubio in eter-
 num peribit.** Integra fides est vt omnes z sin-
 gulos articulos fidei credat firmiter et in nullo
 articuloz dubitet. sicut faciūt heretici z sc̄ismatici
 qui licet articulos principales credant tñ eccl̄ie.

Symbolū fidei catholice, vel

sancte Romane obediendū esse nō credūt. p̄ra ar/
ticolū illū Credo in sp̄itū sanctū sanctaz eccl̄iam
catholicā tenē. q̄ romana ecclesia nō sit caput ec/
cl̄iaz nec ei sit obediendū. cū tñ ch̄s dixerit **Mat/
th̄. xvj. Tu es petrus** ⁊ sup̄ hāc petrā edificā eccl̄iā
meā. **Et tibi dabo claves** ⁊c. Item inuolārā fidem
fuit q̄ vsq; in finē p̄seuerat in fide formata chari/
tate nec apostatādo aut aliquo mortali pctō eā vio/
lat aut saltē de pctis penitēdo in fide finaliē p̄seue/
rat. **Sed q̄ sit hec fides subdit. Fides autē ca/
tholica hec est vt vnū deū i trinitate ⁊ tri/
nitatē in vnitatē veneremur.** Nam de⁹ in
essentia vnicus est. **Et vt d̄t Boeci⁹. Si dici libeat**
vnissim⁹ est. q̄ sup̄ om̄ia simpl̄issim⁹ ⁊ vn̄issim⁹
ac indiuisibil⁹ est in essentia. **Sed tñ huic simpl̄ici/
tati nil repugnat trinitas p̄sonalis in eadē essentia**
vnitatē. ⁊ sic vnitatē essentia in trinitate p̄sonaz pa/
tris. ⁊ filij ⁊ sp̄s sancti. ac ip̄am trinitatē p̄sonaz
in vnitatē essentia diuine veneramur. vñ non licet
adorare tres deos sed vnū. ⁊ quis iste vn̄⁹ deus
est adorandus? **R̄ndet fm̄ Aug. q̄ ip̄e deus vn̄⁹**
est pater filius ⁊ sp̄s sanctus. **Sed quō hec subdit.**
Neq; p̄funden. p̄sonas neq; substantias
sepantes. Ubi notandū q̄ Sabelliani heretici
dicebāt vnā essentia tr̄iū p̄sonaz p̄fusiue q̄ p̄fudes
bāt p̄sonas dicebāt. eandē esse p̄sonā patr̄ quā ⁊ filij
⁊ sp̄s sancti. **Et dñ ip̄e patr̄. velle vocari patr̄. vocat se**
i scriptura vl̄ noiat patrē ⁊ atq; dñ vult vocari filiū.
⁊ sicut dum vult vocari se sp̄m̄ sanctū. **Et hoc est cō/
fundere p̄sonas.** Cōtra hos d̄t hic. trinitatē in vni/
tate veneremur. neq; p̄funden. p̄sonas sicut faciūt
p̄dicti heretici Sabelliani. Item alij heretici dixerūt
q̄ tres p̄sone in diuinis sunt collectiue. hoc est.
sicut qñ p̄les res diuersaz substantiaz in vnū con/
uenientes faciūt vnū. puta qñ tres p̄sone v̄ic; **Pe/
trus Paulus Joānes** p̄uenirent in vnū aliqd̄ pu/
ta in vnū p̄siliū vel iudiciū faciendū. dicunt vnū
p̄siliū vel iudiciū. ⁊ plures boīes dicunt vnū po/
pulus. vel plura mēbra integratiue faciūt vnū cor
pus. **Et nec hoc mō sunt tres p̄sone in diuinis quia**
sic dicere esset error Joachīm q̄ reprobat **Extra de**
sūma Trinit̄. ⁊ fide catholica. ca. **Damnam⁹. Lon/
tra tales errores ⁊ p̄siles dicit. Neq; substantiā se/
parātes. i. diuidentes essentia. Non em̄ essentia di/
uina diuidi p̄t in p̄les substantias. nec putandū**
est vnā p̄tē diuine substantie esse patrē. alterā partē
esse filiū. tertiā p̄tē esse sp̄m̄ sanctū. **Unde Aug. li. de**
trinitate. **Singulus q̄sq; horū est de⁹ ⁊ sil̄ oēs vn̄⁹**
deus. ⁊ singul⁹ quisq; horū plena est suba. ⁊ sil̄ oēs
vna suba **Pater em̄ nec filius est nec sp̄s sanctus sed**
tñ modo patr̄. **Et fili⁹ nec patr̄ est nec. s̄. sed tñ mo/
do fili⁹. Et sp̄s sanctus nec pater est. nec fili⁹ sed tñ**
sp̄s sanctus. **Propterea subdit. Alia est em̄ p̄so/
na patr̄ alia filij alia sp̄s sancti. Sed patr̄**
⁊ filij ⁊ sp̄s sancti vna est diuinitas equalis
gl̄ia coeterna maiestas **Una inquit est diui/
nitas. nō confusiua vnitatē nec collectiua vel inces.**

gratiua: sed identica. quia plures p̄sone sunt eadē
essentia deitatis. sicut in anima rōnali plures potē
tie. v̄ic; Intellect⁹: memoria: et volūtas. ⁊ s̄nt tres
dist̄incte potētie anime: tamen sunt vnica ania in
essentia. **Et nequis crederet q̄ iste tres p̄sone diuine**
in vnica essentia essent ineq̄ales ita q̄ vna eēt ma/
ior altera: sicut credidit **Arrius:** ideo addit q̄ earū
equalis est gloria ⁊ coeterna maiestas. **Dec declar/
rat di. Qualis pater talis filius talis sp̄i/
tus sanctus.** Nam ⁊ in p̄prietatib; p̄p̄is seu p̄so/
nalibus distinguant. quia pater a nullo est. filius a
patre solo est genitus. ⁊ sp̄s sanctus ab vtroq; p̄c̄/
dens: vt infra dicit: **Tñ in p̄prietatib; imp̄c̄ p̄p̄is**
vel cōmunib; oīno sunt eq̄les. v̄ic; in increatiōis p̄/
p̄riate ⁊ imensitate: eternitate: omnipotētia deitas/
tis: maiestate ⁊ dñio. **Unde subdit di. Incretus**
**pater: incretus filius: incretus sp̄s san/
ctus. Immensus pater** .i. infinite virtutis et
incomprehensibilis bonitatis est: ac infinite sapiē/
tie ⁊ p̄teritis. **Et equaliter Imensus filius: im/
mensus sp̄s sanctus. Eternus pater: eter/
nus filius: eternus sp̄s sanctus.** **Exemplū**
fm̄ **Aug. Si ignis esset etern⁹: ⁊ ei⁹ splendor qui ab**
igne p̄cedit: atq; ei⁹ calor p̄cedēs ab igne ⁊ splendore
simul esset coetern⁹. **Et tñ nō tres eterni sed**
vnus etern⁹ .i. deus ē. **Sicut nō tres incre/
ati: nec tres imensi: sed vnus incretus et**
vnus imensus. **Similiter oipotēs pater:**
oipotens fili⁹: oipotens sp̄s sanct⁹ **Et tñ**
non tres omnipotēs: sed vnus om̄ipō/
tens. **Ita deus pater: deus filius: deus sp̄i/
ritus sanctus.** Quia vt ait **Aug. Tota plenitudo**
deitatis vel diuine essentia est in singulis: ⁊ s̄nt
vna deitas. ideo subdit **Et tñ non tres dñi: sed**
vnus est deus. **Ita dñs pater: dñs fili⁹: do/
minus sp̄s sanct⁹. Et tamen non tres do/
mini: sed vn⁹ est dñs. Quia sicut singilla/
tim vnāquāq; p̄sonam deum ac dñm con/
fiteri christiana veritate cōpellimur: ita**
tres deos aut dños dicere catholica religi/
one p̄hibemur. **Sed q̄ritur: Quare non possu/
mus catholice dicere: tres deos aut dños. Nā de⁹**
idem est qd̄ habens deitatem. et dñs idem est qd̄ ha/
bens dñitatem. sed tres sunt p̄sone habentes deitates.
Et hoc dici p̄t catholice. quia vt p̄dictū est: Ita de⁹
us pater: deus filius: deus sp̄s sanctus. **Similiter**
tres p̄sone sunt habētes dñitatem. quia ita dñs pa/
ter: dñs filius: dñs sp̄s sanctus. **Quare q̄ non possu/
sumus catholice dicere: tres deos aut dños. Item**
cū tres sint p̄sone increate: imense: eterne: ⁊ oipotens/
tes: vt patet ex hoc ip̄so symbolo **Quare nō dicuntur**
tres increati vel tres imensi: vel etiam tres eterni et
tres oipotentes ⁊c. **Respondet fm̄ Bonauen. sup̄**
p̄mo sn̄iaz. dist. xxiij. q. ⁊ articulo vlti. q̄ catholice
non possumus dicere tres deos. quia hoc est cōtra
sacram scripturam **Deut. vj. Audi israel dñs deus**
tuus deus vn⁹ est. **Itē quia fides catholica in hoc**

Symbolo hoc expresse dicit. **Et hoc ipse ratio dicitur** **fm eundem Bonauē. concoz. Petz de charan. talis:** **qa hoc nomē de^o dicit vel significat diuinā naturā** **siue substantiā solā vel essentiā sine proprietate relati-** **ua. sed diuina natura vel essentia nō plurificat nec** **potest nūerari i diuinis: eoq; vnica z simplicissima** **est in oib; z singulis psonis. q̄ nec hoc nomen deus** **plurificat. et p seq̄ns nō p̄ dici tres dī v̄ plures** **dī. sic nec p̄les vel tres dñi vel increati v̄ immensi** **aut oipotentēs zc. Quia iste proprietates accipiuntur** **in q̄ntū zernū z restringunt ad essentiā solā v̄ na-** **turā que nō p̄t plurificari i deo. vt sit sensus: In-** **creat^o p̄: increat^o fili^o: increat^o spūscū. Etern^o pa-** **ter zc. Et tñ nō tres eterni: sic nō tres increati. s. dī:** **vel etiā imensi zc. Nec tres oipotentēs dī aut dñi s̄.** **qz etiā sunt tres p̄sone increate: eterne z oipotentēs:** **nō tñ sunt tres increate deitates. v̄ oipotentēs tres** **essentie diuinitatis. sed in vna increabili imensa qz** **eterna z oipotentē deitate sūt tres p̄sone relatiua p̄** **proprietate distincte. s. pater: filius: z spūscū. quoz** **dñatio est vnica z essentia vnica increabilis: imēsa:** **eterna z oipotentē deitas. Ad illud aut qd argueba-** **tur. s. deus idē est qd habēs deitātē zc. Rñdet Bo-** **nauen. qz h de^o nō significat habentē deitātē. sed si-** **gnificat deitātē ipam. s. essentiā in comparatiōe ad** **habentē. et ideo nō multiplicat: cū sit vnica ista essen-** **tia: z rōne relatiōis possit in psonis plurificari p̄ p̄** **proprietates psonales zc. Postq; ostendit eq̄litatez** **p̄sonaz in cōmunitib; proprietatib; essentie diuine. Cō-** **sequenter iam ostendit earundē distinctiōem in p̄** **p̄p̄is proprietatibus vel notioib; psonalibus di. Pa-** **ter a nullo est factus nec creatus nec geni-** **tus. Hoc quippe est p̄p̄ius psonale patris. s. a nul-** **lo esse: sed innascibilem esse. Filius a patre solo** **est non factus nec creatus: sed genitus.]** **Hoc em̄ est p̄p̄ium filij quo distinguitur ab alijs** **p̄sonis: quia a patre solo est genitus. Spūscū** **a patre z filio non factus nec creatus nec** **genitus: sed p̄cedens.]** **Quia hoc est p̄p̄ium spi-** **ritus sancti. s. p̄cedere a patre simul z filio. Si quez** **ras. In quo differt processio spūscū a genitura** **filij: Rñdet Bonauē. sup. j. dist. xij. q. ij. di. qz gene-** **ratiō filij est emanatiō fm modū nature. s. spūscū** **ctus p̄cedit p̄ modū amoris. q̄ non dicit generari: s.** **p̄cedere. Ad id declarandum nota qz deus est itel-** **lectualis nature: sicut p̄supponitur ab omnib; etiā** **philosophis z theologis. ideo qz in deo ponit ver-** **bum vel sapientia. iuxta illud Joan. j. In principio** **erat verbum z verbum erat apud deū. Et quia de-** **us intelligit per p̄p̄iam essentiā v̄ p̄ seipm. ergo** **deus erat ab eterno verbus: vt declarat Zira super** **Joā. j. Itaq; fm Honoz. declarando aduertendū** **est qz dei sapientia immutabilis (quia semp eadem** **est) dupliciter se habet. Uno modo put est sapien-** **tia dicens. id est: omnia fieri iubens. Et hec est pas-** **ter: qui dixit et facta sunt omnia fm eius iussum.** **Alio modo prout est sapientia dicta siue in mente**

diuina p̄cepta. **Et hec sapientia est verbū dei ac dei** **filius a patre genitus p̄ modū nature intellectuā-** **lis. Et qz inter generantē z generatū est naturalis** **amor. Et inter intelligentē ac eius intelligentiā vel** **sapientiā est naturalis delectatiō amorosa. Talis** **ergo amor in deo d̄ spūscū fm eandē sapientiā.** **Sed qm̄ in deo nullum cadit accidens. v̄. Men-** **taph. ergo ibi est p̄cessiō amoris fm p̄p̄iā essentiā** **diuinā z nō accidentalis: Ideo qz in deo pater intel-** **ligens vel sapiens: z fili^o qui est verbū sapie vel sa-** **pientia patris: Et spūscū qui est amor v̄ nexu-** **charitatis amboz: sunt vna essentia: in trib; p̄dictis** **p̄sonis iuxta proprietates p̄dictas distinctiōe p̄so-** **nalem habēs. p̄pter qd subdit. Unus ergo pa-** **ter non tres patres.]** **qz vnica est p̄sona que a** **nullo habet esse vt p̄dictū est. Vn^o fili^o nō tres** **filij.]** **qz vnica est p̄sona que a solo patre gignit per** **modum nature intellectuālis. Vnus spūscū** **nō tres spūscū.]** **qz vnica est p̄sona qz p̄ mo-** **dū amoris p̄cedit ab vtroq;. Unde z spūscū d̄.** **qz spirat sanctissime p̄ modū amoris. Et in hac** **trinitate nihil prius aut posteri^o.] qz sunt** **coeternē. Nihil mai^o aut minus.]** **Aug. v̄. de** **trinitate. In trinitate inq̄ nō est aliqd maius due p̄** **sone vel tres qz vna: neq; prior tpe. v̄ maior pater** **qz filius aut spūscū. Unde ch̄s dixit. Ego z** **pater vnū sumus. Et hoc est p̄tra erroz arrij. P̄o** **in de subditur. sed tote tres p̄sone: coeternē** **sibi sunt z coeq̄les. Ita vt p̄ omnia sicut** **iam supradictū est: z vnitas in trinitate:** **z trinitas in vnitate venerāda sit. Qui** **vult ergo saluus esse: ita de trinitate senti-** **at.] s. sicut in p̄missis dictū est. Cōsequē in p̄** **scōa huius canticū agit de mysterio z fide incarn-** **natiōis ch̄sti. De qua subdit. Sed necessariū** **est ad eternā salutē vt incarnationē quo-** **qz dñi nostri iesu ch̄sti fideliter credat.]** **Unde Marc. vltimo. ch̄s ait. Euntes in mundū** **vnuersum p̄dicare euangeliū om̄i creature. Qui** **crediderit z baptizatus fuerit saluus erit. Qui nō** **nō crediderit condemnabitur. Est ergo fides** **recta vt credamus z p̄fiteamur: qz dñs n̄** **iesus ch̄s dei fili^o deus z hō est.]** **Unde Leo** **papa. Qualis inq̄ piculū est. dñm nostrū iesu ch̄:** **stūm aut deū tñ modo sine hōie aut hominē sine** **deo credidisse: cū vtrūq; sit necessario p̄fitendū. qz** **verbum caro factum est. s. dei filius homo factus** **est. Deus est ex substantia patris.] s. dei.** **[ante secula.] i. ab eterno. Genitus.] fm suam** **deitatem. sicut lumē de lumine deus verus de deo** **vero. vt supra ostensum fuit. [z homo.] i. fm suā** **humanitatem. Est ex substantia matris.] hoc** **est. ex puro h̄ginis sanguine virtute spiritus sancti.** **[in seculo.] id est. tēporaliter in hoc mūdo. [nā-** **tus. Perfectus deus p̄fectus homo.] s.** **ab instanti sue conceptionis. Fuit em̄ mox p̄fectus** **in corpe fm omnia membra z liniamenta corporis**

Symbolū fidei catholice

diuina virtute formata. Et in eodē instanti anīa ei⁹
creata fuit et omni sapientia scia ac grā repleta. Et in
eodē instanti creationis anīe ac formatiōis corpis
fuit diuinitati pfectissime vnita. Unde damasce-
nus. Non prius caro non prius aniata caro. sed sicut
caro sicut aniata caro sicut sibi dei caro. vñ fuit statim
pfect⁹ de⁹ et pfect⁹ hōl ex anīa rōnali et huma-
na carne subsistēs. An errant q̄ putat q̄ chris-
tiam nō habuerit: sed diuinitas in eo loco aīe fuerit
Lōra q̄ sc̄ptū est Joā. xix. Inclinato capite emisit
sp̄m. et aīam. **Equalis patri.** s. deo. s. fm diu-
nitatē: minor patre fm hūanitatē. q̄ vt sic
creatura est. s. fm hūanitatē. q̄ minor est deo patre
sed fm deitatē cōlis gl̄ie et sapientie maiestatis et bo-
nitatis ac eiusdē essentie cū patre est. vñ Joā. x. chris-
t⁹. Ego et pater vnū sumus. Hoc dixit de se in for-
ma dei. vel fm deitatē. Et idē chris-
t⁹ Joan. xiiij. dixit. Pater maior me est. s. ait in forma serui. s. fm hūa-
nitatē. **Qui licet deus sit et hō: non duotū
sed vn⁹ est christus.** q̄ vna psona est in duob⁹
naturis. s. in deitate et hūanitate p̄sistens. Sed quō-
sit ista vnitas ch̄i vel vnio hūanitatis ad deitatem
christi: subdit **vnus autē nō p̄uersione di-
uinitatis in carnem.** Non em̄ deitas mutata
est vel conuersa in carnē vel hūanitatē. quia deitas
est imutabilis. **sed assumptione hūanitatis
in deum.** s. p̄ vnionem. nō p̄ p̄uersionē siue com-
mixtionē. Sed vt dicit Leo papa in s̄mone natiui-
tatis salua p̄rietate vtriusq̄ sube. s. itam diuine q̄
hūane: in vnitate p̄sone suscipit a maiestate hūili-
tatis. a h̄rute ifirmitas. ab eternitate mortalitas etc.
**vnus oīno nō p̄fusione substantie: sed
vnitate persone.** Pro quib⁹ notandū est q̄ fm
Albertum magnū. iij. lib. naturalij ca. j. Et p̄cor.
Tho. in. iij. pre. q. ij. Quattuor modis fieri potest
vnū aliquid ex plurib⁹. Vno modo p̄ cōpositionē.
q̄n. s. remanētib⁹ p̄tib⁹ principalib⁹ et etiā secundarijs
in sua integritate ex plurib⁹ cōponit vnū. vt in cō-
positione domus vbi manent integre pres p̄ncipa-
les. s. parietes vel muri. et etiā manent pres minus
principales vel secundarie. s. ligna vel lapides in pa-
rietibus. et sic cōponit domus. Secūdo fit vnū ex
pluribus p̄ p̄fusione. s. q̄n manent t̄m̄ modo partes
minus principales vel secundarie. et mutant pres
p̄ncipales p̄fusione facta. sicut si ex modio frumen-
ti. et modio hordei p̄fundēdo fit vnū. Vbi em̄ pres
principales mutant. s. mēsurā modij et modij. cū in
seip̄s integre manēt pres secundarie. s. grana fru-
menti et grana hordei. q̄uis p̄fuse. Tertio fit vnū
ex pluribus p̄ p̄uersionem vel cōmixtionē. s. q̄n nec
p̄ncipales nec secundarie pres manēt. Quēadmo-
dū ex cōmixtione aque et mellis fit hy dromel: vbi
nec manet aqua in se pure. nec mel sed cōmiscetur
sibi. Quarto fit vnū ex plurib⁹ p̄ vnionē. q̄n. s. plu-
res res p̄ manentes in sua natura. in vnū aliqd̄ nu-
mero p̄ueniūt. Ita q̄ simul operant et vnū non agit
sine alio. sed sibi mutuo cōmunicant suas opatio-

nes. sicut ex anima et corpore fit vnus homo. Et h̄ vlti-
mo modo. s. per vnionē in diuinitate et humanitate
te vnus christus subsistit. nō autē per cōpositionē. m-
quia deitas nō habet partes: nec fm pres hūanitas
cōponibilis est. nec p̄ confusionem: quia confun-
di nō potest sicut nec p̄misceri. sed vt dictum est per
vnionē qua deitas assumpsit hūanitates. prop̄ q̄d
in simbolo statim subditur: **nam sicut aīa ra-
tionalis et caro vnus est homo: ita deus et
homo vnus est christus.** Sed iuxta hoc etiā
est notandū q̄ hec similitudo nō est omnimoda: vt
pater p̄ sanctū Thomā vbi s̄. in solutiōe secūdi ar-
gumētī. Quia inq̄t ex anima et corpore in vno q̄q̄ nō
strū constituit duplex vnitas. Vna nature. Vna p̄-
sone. Nature quidem: inq̄ntum anima vnitur cor-
pori p̄ficiēs ip̄m vt ex ip̄s fiat vna natura sicut ex
materia et forma. Et q̄ntum ad hoc nō tenet ista si-
militudo: eo q̄ natura diuina nō pot̄ esse forma cor-
poris: cum sit incōponibilis. Vnitas autē p̄sone con-
stituitur ex anima et corpore inq̄ntū fit vnū aliqd̄ subsis-
tens in corpore et anīa. Et q̄ntum ad hoc bñ attendit
ac tēet ista similitudo. s. quia sicut vn⁹ hō vel vna
p̄sone est subsistens in carne et anīa: sic vn⁹ christus
subsistit in diuina et hūana natura. **Hec Tho. Itē
q̄a sicut anīa nullā habet opatiōem quā non cōmu-
nicet corpori. iij. de anīa. sic deus et hō p̄ hanc vnio-
nē in christi p̄sone cōmunicant sibi mutuo idioma-
ta vt dicit possit vere q̄ deus passus est: mortuus ē
resurrexit: et h̄mōl. Et similr iste homo vt puer chris-
tus natus creauit celos: et rex est omnij seculorū: et
h̄mōl. Itē q̄ sicut anīa est tota in corpore hūano et in
qualibet pte tota fm essentiam: vt ait Aug⁹. sic de⁹
fuit tot⁹ in ch̄i hūanitate et in q̄libet parte totus. et
sic de alijs aliquo modo est assimilatio: q̄ vtz de⁹
et homo vnus est christus vnitate p̄sone. **Qui. s. s.
christus passus est pro salute nostra: descē-
dit. s. fm animam ad inferos. i. ad lumbum
sanctorū patrum vt eos inde educeret: visitādo eos
et consolādo. Tertia die resurrexit a mortuis.
Ascendit ad celos: sedet ad dexteram
dei patris omnipotentis. fm Aug. hoc expo-
nitur dupliciter. Vno modo intelligendo de ch̄i
sti deitate. Et sic p̄ dexteram patris sedere christus
est i equalitate dei patris manere. Alio mō de ch̄i
sti hūanitate. Et sic d̄r ch̄i sedere i dextera patris. i. in
portio:ibus bonis gratie et glorie ac summo honore
sup omnes creaturas. **Nam quos honoram⁹: dexte-
ras illis damus. Inde venturus est iudicare
vivos et mortuos.** hoc est iustos et impios q̄ vi-
ui repientur vsq̄ ad finem mōdi: et qui iam mortui
sunt. **Ad cui⁹ aduentū oēs hoīes resurgere
bñt.** s. p̄teriti: p̄ntes: et futuri. **cum opib⁹ suis.**
sc̄z vt in eis p̄mient vel puniant p̄petuo. Vñ subdi-
tur. **Et red dicitur sunt de factis. p̄ijs ratio-
nem.** s. vt recipiat vnusquisq̄ p̄ opib⁹ i corpore isto:
siue bonū siue malū fm merita et d̄merita. propter
q̄d sequit. **Et qui bona egerunt ibūt in vitā.******

eternū: qui hō mala in igne eternū] sed in
corpe anima. **Nec ē fides catholica quam
nisi q̄sq; fidelis firmiterq; crediderit sal-
uus eē nō poterit.** Hoc idem in p̄n^o positū fu-
erat: s; sub alijs p̄bis. Et h̄ in fine reperit sic solet
fieri sepissime in canticis et psalmis ad firmiorē as-
sertionē vitari. Et etiam ob mysteriū: qz p̄ hoc in-
struimur qz nos q̄ h̄ in vita tanq; in p̄n^o opey me-
ritoz p̄fitebimur fidē trinitat; et hūanitat; ch̄i
mysteria p̄m oēs articulos fidei in h̄ canticō descri-
pro: Tandē in fine vite et mūdi merebimur etnā
salutē p̄fēq; in eiusdē scripsisse trinitat; et ch̄i iesu
faciali visione. Quā nob̄ p̄stet de^o omnipotēs pat̄
et fili^o et sp̄s sanctus: Amen.

De deo laudamus

Qredo. zc. Hoc canticū diuine laudis vni-
uersalisq; creature hymnus ē. Et narrat
Jacobus d'Uoragine in legenda scri Aug. qz q̄n san-
ctus Aug. sacz baptisma suscepit a bro Amb. ep̄o
tūc ip̄i duo hunc hymnū alternatim cōposuerūt et
vsq; ad finē decantauerūt. Sic etiā testat̄ Hono.
in lib. q̄ d; speculm ecclē. Uñ in aliq̄o libris anti-
q̄s titul^o talis p̄ponit canticum ab Amb. et Aug.
compilatū. Nec Jacobus d'Uoragine. Aliē tñ sup̄ h̄
canticō in exp̄e quā p̄fēq; Honor. solitari^o d; qz
vics hymn^o iste ab Hilario pictauiensi ep̄o sit edi-
tus. Sed ab Amb. et Aug. p̄ eccliam vulgaris.
Et forassis ob h̄ eisdem: vics sancti Ambro^o et Au-
gustino ascribit̄ in titulo. Huius autē canticī seu
hymni intentio est deū laudare debere ab vniuersi-
tis creaturis: ac cum hoc exorare vt det nobis eter-
na bona et p̄mia celestis glorie vna cum sancti sus-
is. Proinde hoc canticū in duo distinguit. s; lau-
dem et in orōnem. Nam p̄ma p̄s laus est que dicit̄:
Te deum laudamus vsq; ibi. **Te q̄** quesumus fa-
mulus tuus subueni zc. Et exinde pars scda oīo est
vt p̄z inueni. Dic hymnus in dieb; festi; sancto-
rum et angeloz canit̄: qz in eo tam angeli qz sancti
ad laudandū deū inuitant̄ v; introducunt̄. Et qm̄
canticū est leticie: ideo in dieb; dominicis decantat̄
p̄ leticia resurrectionis ch̄i die dñica facte p̄terqz
in illis q̄b; ecclā solet canticā leticie deponere vt a
dominica septuagesime vsq; ad pasca. Et a p̄ima
dominica de aduentu vsq; ad natiuitatē dñi. S;
q̄re ad nocturnale officiū: vics ad matutinū decan-
tatur potius qz ad alias horas. Rñdet qz ch̄i
dñs in nocte fuit ex v̄gine natus. Et tūc angeloz
exercitus p̄ eius natiuitatis leticia laudes decan-
tauerunt deo: ac hominib; bone voluntatis pacēz
gaudium nunciauerūt vt et nos p̄ illa hora deum
specialius laudemus: Ideo ecclā ad matutinū
decantat hoc canticū leticie et laudis diuine. Sen-
tentia eius plana est. Dicit em̄ **Te deum lau-
damus: te dominū p̄fitemur.** Deum dic ra-
tione creationis. Dominū autē rōne gubnationis

quem laudare vt pote creatorē omniū debem^o. Et
cōfiteri dominū nostrū tanq; fideles eius serui nō
tm̄ ore gratias agendo et laudando pro beneficijs
eius: sed etiam ope ipsum colendo et sibi deseruien-
do ac mandatis obediendo debemus. **Te eter-
nū patrem.** s; quia ab eterno predestinavit nos
in adoptionē filioz dei p̄ter qd̄ tenemur eū ama-
re vt patrē et honorare. **Mal. j.** Si pater ego sum
vbi est honor meus. et si dñs vbi est timor me^o dicit̄
dñs: Ideoq; dicit̄ te eternum patrem **[om̄is ter-
ra venerat̄.]** s; om̄es hoīes in terra venerari de-
bent cultu latrie. **Tibi omnes angeli.** Per
hos significant̄ inferiores angeli q̄ mittunt̄ ad ex-
tra: quia angelus nomen est officij nō nature. et la-
tine nunciū dicit̄. vt patet p̄ **Magistrū. ij. li. sen-
tentiā. [tibi celi et vniuersę p̄tates.]** Per ce-
los significant̄ angeli celestes qui sunt motores ce-
lestium orbū. Et p̄ potestates vniuersas designat̄
totus exercitus superiorū sp̄itū beatoz. q̄ om̄es
deo laudes canunt. Inter quos sūmi ordines sunt
cherubin et super hos seraphin. ideo isti specialius
exp̄imuntur cum subditur. **Tibi cherubin et
seraphin incessabili voce p̄clamant.** Hoc
accipitur ex libro. **Esa. ca. vj.** vbi habetur qz **Esaia**
vidit in visione seraphicos angelos sex alarum qui
clamabant alter ad alterum laudando deum et dicit̄
cēdo hoc mō. **Sanctus. Sanctus. San-
ctus dñs deus sabaoth.** quod s̄m Hierony.
interpretatur exercitū vel virtutum. et in **Esa.** sic
ponitur **In** hoc autē ostendit̄ in diuinis trinitas
p̄sonarum cum ter sanctus replicatur. q. d. **Sc̄tus
pater: sanct^o fili^o. sc̄tus sp̄s sanctus.** Et qz hi tres
vni dñs deus sunt in essentia. Ideo in singulari
subdit̄. **Dñs deus** (nō dñi dñi) sabaoth. i. exercitū
angeloz et p̄ p̄sequēs a fortiori oīm inferiorū crea-
turarum mundi. Sequitur **Pleni sunt celi et
terra maiestatis glorie tue.** Quia in omni-
bus creaturis celestibus et etiaz terrestrib; relucet
virtus et bonitas ipsius. Sic exponit̄ **Zyra** ibidē.
**Te gloriosus apostolorū chorus. Te p̄-
phetarū laudabilis numerus. Te mar-
tyrum candidat^o laudat exercitus.** Dicit̄
candidatus qz sc̄i martyres nitent̄ cādoze innocētie
et iusticie. p̄ qua seruanda suo purpureo sanguine
p̄fusi mundati sunt ab omnib; pctis q̄ antea habu-
erunt. qz baptism^o sanguinis sicut et fluminis des-
let oia pctā ac reatū pctoz. Et qz cādoze glorie p̄fē-
cissime sunt ad epti ideo d; candidatus exercitus
Lū p̄dicatos tres ordines sanctorum introduxisset
s; apostolorū p̄phetaz martyrū. p̄sequenter de alijs
s; de p̄fessorib; v̄ginib; et viduis ac vniuersis ecclē
filijs cōiter introducendo subdit̄. **Te p̄ orbem
terrarū sancta p̄fiterur.** s; p̄fessione laudis.
Lecclesia. s; p̄frens fidē trinitat; de qua subdit̄.
**Patrē imense maiestatis. Veneranduz
tuū verū et vnicū filiū.** s; iesu ch̄m. **Sc̄m
qz paraclētū sp̄itū.** Postq; sancta ecclesia

Canticum diuinę laudis

trinitatē p̄fessa est. p̄sequentē descendit ad p̄fitendū
mysteria incarnationis ch̄i. Sine em̄ fide trinita
tis z ch̄i: nō est salus. vt patuit in p̄cedenti cārico
symboli. Unde subdit laudari. ch̄m z p̄fiten. eius
fidē d. **Cū rex gl̄ie**. .i. celestis [chr̄iste. **Cū**
patris sempiternus es fili⁹. .i. fm̄ deitatem.
vt patuit in mediare p̄cedenti cārico. **Cū ad libe**
randū susceptur⁹ hoīem. .i. humanā naturā
p̄ redēptōe hoīs faciēda [nō horruisti h̄ginis
vterū]. .i. inhabitare in incarnatione. **Cū deu⁹**
cto mort⁹ aculeo apuisti credentib⁹ regna
celoz. Aliqui dicūt. cū deuictio mort⁹ equuleo s̄
correc̄ti libri habēt aculeo. qđ fm̄ Carhol. dicit ab
acus qz est quoddā tormenti gen⁹ pūgitiui ad fili⁹
rudinē acus. Est etiā stimulu⁹ q̄ pungunt boves. et
ponit etiā p̄ stimulo serpent⁹ vel anialis alter⁹ pūg
gētis. Item est etiā ferrū acutū z recuruatū medi⁹
ante qđ pisces solent capi. vt p̄r in Breviloq̄ voca
bulario. Ideo qz p̄ mort⁹ aculeū intelligit ipm̄ pec
catū qđ nos habet torq̄re pūgitiuis tormentis p̄ re⁹
morsus p̄scie in p̄nti tāq̄ boves in luto pctōz iacē
tes. z tandē in futuro p̄ vermē eterne mortis Esā
vlē. **Armis eoz nō moriet**. Intelligit etiā ptās ser
pent⁹. .i. diaboli nos venātis p̄ culpā z tanq̄ pisces
ad eternā mortē capient⁹. Sed ch̄s dñs deuicit z
destruxit regnū pcti z mort⁹ ac p̄ratem diaboli sua
morte z spoliavit infernū. atqz in celum ascendē.
aperuit credentib⁹ regna celoz aditus p̄bendo zc.
Unde subdit. **Cū ad dexterā dei sedes in**
gl̄ia patris. Quō hoc intelligi habeat patuit in
cārico p̄cedenti de simbolo zc. **Iudex creder⁹**
esse venturus. .i. in fine mundi. Consequenter
ponit sc̄da pars hui⁹ cārici. que est ozo cum dicit.
De ergo q̄sumus tuis famulis subueni.
.i. auxiliū gratie p̄bendo nobis famul⁹ tuis vt non
peamus in finali iudicio vel in mort⁹ hora sed sal
uari possim⁹ p̄ meritū passionis tue. ideo subditur
Lquos p̄cioso sanguine redemisti. **Eterna**
fac cum sc̄tis tuis gl̄ia munerari. Saluū
fac pplm̄ tuū. .i. christianū [dñe z benedic].
sc̄z b̄ndictione gratie in p̄nti z gl̄ie in futuro iudi
cio. qñ ch̄ist⁹ dicit. Venite b̄ndicti patris mei p̄ci
pit̄ regnū Matth. xxv. **Benedic inq̄ [heredita**
ti tue. .i. fidelib⁹ quib⁹ p̄misisti hereditatē patrie
celestis. **Et rege eos**. .i. dirigendo eos in pres
senti ne declinent a via salutis eterne per vicia [z
extolle illos]. .i. p̄ incrementa virtutum merito
rūqz in p̄nti. quousqz extollas illos ad p̄mia cele
stia [vsqz in eternū]. .i. sine fine glorificando. Et
qz hō p̄ debitā laudē dei puenire habet ad celū ideo
subdit. **Per singulos dies benedicim⁹ te**.
.i. laudandoz gratias p̄ beneficijs tuis agendo. qđ
quidem facit ecclesia p̄ singulos dies horas cano
nicas dicendo p̄ clericos in sacris constitutos atqz
beneficiatos. z p̄ religiosos qui om̄es z singuli ad
hoc obligant. **Et laudamus nomen tuum**
in seculū. .i. vsqz in fine vite. z sic p̄tinuādo vsqz

in fine mundi donec pueniam⁹ in celū vbi lauda
bim⁹ [z in seclm̄ seclm̄]. .i. p̄petuū. **Dignare**
dñe die isto: sine pctō nos custodire. qđ dī.
sic p̄ singulos dies te laudamus: ita tu ex clemētia
tua dignare die isto z p̄r decetero singulis dieb⁹
nos a pctō custodire vt te debire valeam⁹ laudare
Miserere nr̄i dñe. .i. dādo gr̄am i p̄nti. **Mise**
rere nr̄i. sc̄z dando p̄seuerantiāz in futuro gl̄iaz
quā sp̄am⁹. vñ subdit: **Fiat misc̄dia tua dñe**
sup nos. sc̄z in p̄ferendo gl̄iam celestē [quē ad
modū sp̄am⁹ in te]. Nam fm̄ mḡm̄ in. iij.
Spes e expectatio certa future britudinis ex me⁹
rit⁹ zc. **In te dñe sp̄am⁹**. Idēqz ozo vt [nō p̄fū
dar in eternū]. sc̄z p̄fusione eterna quam incur
rent reprobi in gehēna / s̄ da mibi britudinē eter
nā quā sp̄am⁹ in te habituz me. **Ad nob donet oī**
potens de⁹ p̄r / fili⁹ / z sp̄s sanct⁹. **Ad cui⁹ gl̄oriam**
z dñi iesu laudē / ac gl̄iose h̄ginis marie / seraphici
qz p̄ris nostri francisci z totius celestis curie bo⁹
nozē hoc opus finit: Amen.

Psalmoz seu hymnoz

rū dauidicoz necnon Cāricoz veteres z no. tes
tamentoz explanatio familiar⁹ siml ac des
uota p̄ religiosum p̄rem sacraz l̄raz p̄fess
sozem: fr̄m̄ Helbartū de Themelwar
ordinis Minoz de obfuantia comp
portata: Impensis circūspec̄ti vi
ri Joannis Rynman de Vrins
gaw: in officia industrū Hen
rici Bran ciuis imperialis
opidi Dagenaw impres
sa Anno h̄ginei partus
M. d. XLIII. die x̄o
ix. mensis Aprilis
finit feliciter.
Laus
deō

ignez eternū] sed in
es catholica quam
rqs crediderit sal
idem in pñ^o positū fu
n fine reperit sic soler
salmis ad firmiore ass
o mysteriū: qz p hoc ins
tanqz in pñ^o opez me
initat] z hūanitat] chfi
del in b canticō descri
ūdi meremur etna m
ne trinitat] z chfi iesu
tet de^o omnipotēs pat

laudamus

nticū diuine laudis vni
re hymnus ē. Et narrat
nda scri Aug. qz qñ san
uscipit a brō Amb. epō
ternatim cōposuerūt z
Sic etiā testat Hono.
In in aliqbz libris anti
cum ab Amb. z Aug.
vozagine. Aliē tñ sup b
Honoz. solitari^o dī qz
o pictauiensī epō sit edi
g^o p eccliam vulgaris.
icz sancti Ambro^o z Au
Quius autē cantici seu
dare debere ab vniuers
corare vt det nobis eter
ozie vna cum sancti sus
duo distinguit. si lau
ma ps laus est que dic
ibi. Te q̄ quesumus fa
exinde pars scda ozo est
us in diebz festi] sanctor
eo tam angeli qz sancti
yl] introducunt. Et qm̄
ebz dominic] decantat
i die dñica facte pterqz
ca leticie deponere vt a
qz ad pasca. Et a p̄ima
ad natiuitatē dñi. Sz
vics ad matutinū decā
oras. Rñdet qz christ^o
atus. Et tūc angelozū
is leticia laudes decan
bone voluntatis pacēz
z nos p illa hora deum
o ecclia ad matutinum
ez laudis diuine. Sen
tem Te deum lau
itemur] Deum dicra
autē rōne gubnationis

quem laudare vrpote creatorē omniū debem^o. Et
cōfiteri dominū nostrū tanqz fideles eius serui nō
tū ore gratias agendo z laudando pro beneficijs
eius: sed etiam ope ipsum colendo z sibi deseruien
do ac mandatis obediendo debemus. **De eter
nū patrem**. I. s. quia ab eterno predestinauit nos
in adoptionē filioz dei ppter qd tenemur eū ama
re vt patrē z honorare. **Mat. j.** Si pater ego sum
vbi est honor meus. et si dñs vbi est timor me^o dic
dñs. **Idcoqz dicit. te eternum patrem** [om̄is ter
ra venerat. I. s. om̄es hoies in terra venerari de
bent cultu latrē. **Tibi omnes angeli**. Per
hos significant inferiores angeli q̄ mittunt ad ex
tra. quia angelus nomen est officij nō nature. z la
tine nuncius dicit. vt patet p **Magistrū. ij. li. sen
tenciāz** [tibi celi z vniuerse p̄tates] Per ces
los significant angeli celestes qui sunt motores ce
lestium orbū. Et p potestates vniuersas designat
rotus exercitus superiorū spiritūū beatorū. q̄ om̄es
deo laudes canunt. Inter quos sūmi ordines sunt
cherubin z super hos seraphin. ideo isti specialius
exprimuntur cum subditur. **Tibi cherubin z
seraphin incessabili voce pclamant**. Hoc
accipitur ex libro. **Esa. ca. vj.** vbi habetur qz **Esaia**
vidit in visione seraphicos angelos sex alarum qui
clamabant alter ad alterum laudando deum z di
cendo hoc mō. **Sanctus. Sanctus. San
ctus dñs deus sabaoth**. quod fm̄ Hierony.
interpretatur exercitū vel virtutum. z in **Esa.** sic
ponitur In hoc autē ostendit in diuinis trinitas
psonarum cum ter sanctus replicatur. q. d. **Sc̄tus**
pater: sanct^o fili^o. sc̄tus spūs sanctus. Et qz hi tres
vnus dñs deus sunt in essentia. **Ideo in singulari**
subdit. **Dñs deus** (nō dñi dñj) sabaoth. i. exercitū
angeloz z p psequēs a fortiori oim inferiorū crea
turarum mundi. **Sequitur Pleni sunt celi z
terra maiestatis glorie tue**. Quia in omni
bus creaturis celestibus z etiaz terrestribz relucet
virtus z bonitas ipsius. Sic exponit **Zyra** ibidē.
**Te gloriosus apostolorū chorus. Te p
phetarū laudabilis numerus. Te mar
tyrum candidat^o laudat exercitus**. Dicit
candidatus qz sc̄ti martyres nitent cādoze innocētie
et iusticie. p qua seruanda suo purpureo sanguine
pfusi mundati sunt ab omnibz pctis q̄ antea habu
erunt. qz baptisim^o sanguinis sicut z fluminis des
ler oia pctā ac reatū pctoz. Et qz cādoze glorie p̄f
ctissime sunt adepti ideo dī candidatus exercitus
Lū p̄dicos tres ordines sanctorum introduxisset
s. apostolorū. p̄betarū. martyriū. p̄sequenter de alijs
s. de p̄fessoribz iugimibz z viduis ac vniuersis ecclē
filijs cōiter introducendo subdit. **Te p orbem
terrarū sancta p̄fiteretur**. I. p̄fessione laudis.
Lecclesia. I. s. p̄frens fidē trinitat] de qua subdit.
**Patrē imense maiestatis. Veneranduz
tuū verū z vnicū filiū**. I. iesuz ch̄m. **Sc̄m
qz paractēū spiritū**. Postqz sancta ecclesia

